

Over Michelle van Tongerloo

Michelle van Tongerloo is huisarts en straatarts in Rotterdam. Als huisarts werkt ze in IJsselmonde, een wijk in Rotterdam-Zuid vol armoedeproblematiek. Daarnaast is zij zelfstandig straatarts bij de Pauluskerk waar ze de kwetsbaarste mensen – vaak dakloos, verslaafd of ongedocumenteerd – zorg biedt.

Wat ze meemaakt tijdens haar consulten schrijft ze op de achterkant van recepten blaadjes om later uit te werken tot stukken. Zo koppelt ze grote maatschappelijke vraagstukken aan de rauwe realiteit van haar spreekkamer.

Als straatarts ben je een soort kanarie in de kolenmijn, maatschappelijke ontwikkelingen ontvouwen zich live voor me.

Toen zij begon als straatarts zag zij met name mensen zonder geldige verblijfspapieren op haar spreekuur, maar dat is in de loop van de jaren radicaal veranderd. Eerst kwamen daar de arbeidsmigranten bij die een belangrijk deel van onze economie draaiende houden.

Voor hen is er geen sociaal vangnet als ze hun baan en vaak ook hun onderkomen kwijtraken. Maar ook ziet zij steeds vaker Rotterdammers die dakloos en onverzekerd rondlopen. In het begin waren dat veelal heel kwetsbare mensen met bijvoorbeeld gedrags- en verslavingsproblemen die geen plek meer vinden in de ggz of een beschermde woonvorm. Nu ziet zij steeds meer gewone mensen met wie eigenlijk vrij weinig aan de hand is en die veelal ook jong zijn, maar door een paar problemen opeens dakloos zijn geraakt.

Kansongelijkheid en armoedekloof

Een belangrijk thema in haar werk is kans- en opvoedingsarmoede. Van Tongerloo zie hoe kwetsbare kinderen, kwetsbare ouders worden die weer kwetsbaren kinderen voortbrengen – de gevolgen van samenwonen onder één onveilig dak. Veel ziektes worden veroorzaakt door armoede, stress en een ongezonde levensstijl. Dat is geen nieuw inzicht en toch zijn we nog altijd te laat als deze kinderen met overgewicht, gedragsproblemen en rotte tanden op het spreekuur komen. Zij ziet als geen ander hoe hulpverlening kan falen – terwijl vroeg en effectief interveniëren een wereld van verschil kan maken.

Wat ik doe is niet uit recalcitrantie, maar altijd vanuit het belang van mijn patiënten.

Wat zij vragen, is vaak simpel: een fatsoenlijk inkomen, een goede opleiding en een net huis. Maar ondersteuning bij het verwerven daarvan blijkt telkens weer te ingewikkeld voor zorg- en welzijnsorganisaties. Doordat ze aanbodgericht zijn, weten ze bijvoorbeeld geen oplossing te bedenken voor zoiets simpels als kinderen die vanwege een vervoerprobleem noodgedwongen thuis zitten en niet naar school gaan.'

Marktwerking in de zorg

Het systeem waar zij tegen ageert is mede het resultaat van een samenleving die fouten en mislukkingen niet accepteert. Met regel en protocollen proberen organisaties zich in te dekken tegen kritiek op hun doen en laten.

Van dichtbij ziet Michelle van Tongerloo de verstrekkende gevolgen van de toenemende zorgvraag in combinatie met marktwerking en decentralisatie in de zorg. Als huisarts loopt ze de gaten dicht voor patiënten die eigenlijk hulp nodig hebben van de GGZ, jeugdzorg, ziekenhuis of verpleeghuis. Overal zijn de wachtlijsten lang, dus kloppen patiënten maar weer aan bij haar. De huisarts is immers hun eerste aanspreekpunt.

Michelle van Tongerloo pleit ook voor een andere benadering van de patiënt. De behandeling begint met luisteren: niet de ziekte, maar het verhaal van een patiënt moet centraal staan. Zij beschrijft kort maar krachtig wat het moeilijk maakt voor een Europese Nederlander om in te burgeren in dit deel van het koninkrijk. "Als individu ben je ondergeschikt aan een gemeenschap die buitenstaanders niet per se van harte welkom heet en die vaker geen onderscheid maakt tussen werk en privé."

Spreker en journalist

Als journalist publiceert van Tongerloo in diverse media als [De Correspondent](#), [Vrij Nederland](#), [NRC](#), en [Trouw](#). Zij schrijft over ons zorgsysteem, maar ook over het moeilijke en schimmige gebied waarin zij opereert als straatarts. Daarnaast heeft zij geschreven over ethische vraagstukken rondom een 'voltooid leven' en over de complexe en ongelijke relatie tussen Sint Eustatius en Europees Nederland.

Van Tongerloo spreekt inspirerend en bevlogen. De kracht zit hem in het feit dat zij grote systemische vraagstukken en maatschappelijke problemen persoonlijk kan maken en uitlegt aan de hand van verhalen van patiënten. Dit maakt het aangrijpend.